

ST.

25. NOV. 1948
60. ÅRGANG
NUMMER 45-46

FRAM KRISTMENN FRAM

OLAV

INNHOOLD SFORTEGNELSE:

HAR KIRKEÅRET NOEN MENING? - TOLERANSE II -
KARDINAL HLOND - FRA EN BEVEGET TID I NORSK
KIRKEHISTORIE - MESSEN OG DØDEN - ST. OLAVS
FORBUNDS CENTRALSTYREMØTE - UTLANDET

HAR KIRKEÅRET NOEN MENING?

All kristen tanke må ha sitt utspring i evangeliet. Det er det tidløse budskap som har sitt navn og innhold etter Kristus. Ikke alle kjenner dette budskapet. Enda færre har innrettet sitt liv etter det. Og de færreste våger vel å regne seg for å være Kristi virkelige venner.

Epistelteksten på første søndag i advent viser oss, som også er kalt til å være Kristi venner, hvor evig aktuelt Guds ord er. Det er beviset for at sannheten bak dem har en uforanderlig verdi. Men sin aktuelle verdi får de når de rettes mot det enkelte menneske eller en bestemt gruppe mennesker i en given situasjon, knyttet til tid og sted. I dag er de således rettet til deg og meg. Det vil si, dersom vi virkelig mener å ville stille vårt liv under Evangeliets uforanderlige, guddommelige lov.

Hva sier så den første adventsteksten oss i dag? «Brødre», sier den, «dere vet at den time er kommet da vi må stige opp av søvnen, for vår frelse er nå nærmere enn den var da vi ble troende. Natten lir, og dagen stunder til».

Denne teksten er rettet til oss som *troende*. Og i sin aktualitet nøyer den seg ikke bare med dagen vi leser den, men til og med timen!

Teksten forutsetter at vi er troende eller iallfall har vært det. Men er vi *troende som sover* og som nå må se til å våkne opp?

Å, sier du. Det gjaldt jo de kristne vennene til Paulus i Rom år 58 etter Kristus! Det var forresten Paulus som kom med denne formaningen, ikke Kristus, og iallfall er de ikke rettet til oss!

Historisk meget riktig bemerket. Men: Vi har her å gjøre med Guds stemme i historien. Historien tilhører Ham. Det enkelte menneskes historie er dets eget liv fra vuggen til graven. Den universeale historie hører derimot

Gud til. Han er den som går igjen og igjen som den eneste overlevende. Stemmen hans tier aldri: «Himmel og jord skal forgå. Men mine ord skal aldri forgå», slutter evangelieteksten på første adventsdag.

Apostelen Pauls ord til romerne var inspirert av Gud slik som hele den Hellige Skrift for øvrig. De ble brukt den gangen. I dag lyder de til oss. Det er umaken verd å holde dette fram. Det er i høyeste grad inspirerende å kunne se vårt forhold til det guddommelige i den rette sammenheng. Vi sovner så lett inn i en troens selvfølghetssovn. Men det er ikke så selvfølghelig alt sammen! Aller minst de ord av Paulus vi her har for oss. Hele hans brev til romerne, som han satt og skrev i Korint like før han ble kastet i fengsel i Jerusalem, er så fylt av ugjennomtrengelige hentydninger at selv den skriftlærde Hieronymus ofte la det fra seg med ordene: «Paulus, du vil ikke bli forstått!»

Det er da heller ikke meningen at vi skal kunne forstå apostelen akkurat på samme måte som romerne den gangen. Men det er ikke Paulus som taler til oss fra en fjern og svunnen tid. Det er *Gud*. Og hans talerør gjennom tiden er Kirken, vår åndelige mor, Helligåndens synlige organ.

Her er vi ved det egentlige hovedpunkt: *Kirken er Guds talerør i tiden*. Det er Kirken som har lagt teksten fra Romerbrevet foran oss til advent. Hvorfor? Fordi et nytt kirkeår tar til — advent, *advent* — Han kommer!

Det skader ikke å gjenta når det gjelder noe som er like nødvendig for dem som vet det som for dem som ikke vet det. La oss derfor tale litt om kirkeårets plass i lyset av den teksten vi møter på adventsdagen.

Kirkeåret omslutter som kjent hele Kristi liv og gjerning og alle de mysterier som knytter seg til Hans frel-

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

KUNNGJØRINGER:

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(*Preslegrd. og Biskopen 42 52 87*).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 17: Aftengudstjeneste.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 18: Kompletorium.

Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 17.45: Aftengudstjeneste.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 9.30: Høgmesse. Kl. 17: Aft.gudstj.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Sme stad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgm. Kl. 16.30: Aft.gudstj.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvgt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSEGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 1/8: Fromesse. Kl. 1/11: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Mariakongregasjonen, Oslo

Medlemmene deltar i menighetsandakten onsdag 1. des. kl. 19 i St. Olavs kirke.

Mariabønnerne forrettes ved Mariaalteret etter andakten. Deretter samvær i lokalet, hvor preses vil tale om Pave Pius XII, og utgravningene under Peterskirken.

NB. Husk innlevering til patronatfesten. Styret.

ET LITE VÆRELSE

ønskes snarest av hovmester P. Sröbka. Henv. Den Polske Ambassade, Olav Kyrrespl. 1.

N.K.K.F.'s julekort

til inntekt for Utdannelsesfondet er tilsalgs i «Concentra» og i «St. Olav»s ekspedisjon.

N. K. K. F.s boklotteri

til inntekt for bladet «St. Olav»

Vi viser som regel våre venner en liten oppmerksomhet til jul. Nå har vi anledning til å vise «St. Olav» oppmerksomhet ved å ta noen lodder i Boklotteriet. Der er ennå noen få loddbooker igjen. Enkeltlodder og hele loddbooker kan bestilles hos frk. Maria Müller, Kirkevn. 57 — eller ved henvendelse til «St. Olav»s ekspedisjon. Støtt bladet «St. Olav» — vårt eget organ.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.
Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I.
Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16.
unntatt onsdag. Lordag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.
Abonnementspris: Kr. 2.50 pr. kvartal,
for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.
Annonser må være innsendt innen fredag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 28. NOV.: (1. sønd. i Advent). Ep. Rom. 13, 11—14. Ev. Luk. 21, 25—33. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Andreas, apostel. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: Bibiana, jomfru, mart. Fredag: Frans Xaver, bekj. Lordag: Peter Chrysologus, bisk., bekj., kirkelærer.

SØNDAG 5. DES.: (2. sønd. i Advent). Ep. Rom. 15, 4—13. Ev. Matt. 11, 2—10. Mandag: Nikolai, bisk., bekj. Tirsdag: Amrosius, bisk., bekj., kirkelærer. Onsdag: Marias uplettede unnfangelse. Torsdag og fredag: Oktavdager til Mariafesten. Lordag: Damasus I, pave, bekj.

SØNDAG 12. DES.: 3. s. i Advent (Søndag Gaudete).

serververk. Det er ikke et år av dager, men et år av mysterier — en forsmak på det evige «himmelske jubelår». Det er likevel bygget slik opp at det kan flettes inn i rekken av våre begreper, slik at vi kan leve Jesu Kristi liv om igjen i ånd og gjerning. Det utgjør en vandring side om side med Kristus, der livsfylden hans kan sette et slikt præg på våre timer og dager, at vi kan si med apostelen: «Jeg lever, ikke jeg, men Kristus lever i meg.»

Hvordan er det mulig?

Når Kirken er Guds røst i tiden, må den også vite hvordan den skal få oss, sine lemmer, i tale. Derfor har den da knyttet Kristi frelserverk på mystisk vis til vårt jordiske liv i timer, dager og døgn, uker og måneder i et spesifisert årsprogram som skal hjelpe oss å fatte og følge Frelserens innbydelse til oss om å være hans disipler som vennene hans fra hans egne jordiske dager. Vi kjenner dette året med høytidene jul, påske og pinse som minner oss om Kristi fødsel, oppstandelse og gjenkomst ved den Helligånd. Og vi kjenner mange andre høytider som er direkte knyttet til Frelserens liv. Vi kjenner festene som minner oss om hans nære forhold til menneskene. Først og fremst har vi det ømme forholdet til hans jordiske mor Maria, til Josef som hadde sørget for ham som barn og yngling, til de mange hellige menn og kvinner som har fulgt Frelserens livsprogram slik at de selv er blitt ett med det, blitt lysende programposter ved deres eksempel på dyd og fullkommenhet. Helt opp til vår egen tid har vi sett slike hellige skikkelser følge så tett opp til Frelserens spor at Kirken, til Guds større ære, har villet knytte dager i kirkeåret til deres navn. Og følger vi det liturgiske år tilbake gjennom tidene, vil vi se et år i stadig vekst av Kristi fylde. Det tok til med et fattig, stille nødsår da vi hører om et lite barn som blir født i en kald stall og lagt i en krybbe. Siden har dette året rent dynamisk vokst i innhold, omfang og kraft. En hær av hellige har gjennom tidene sluttet seg til Kristus. I rekkene kan vi kjenne tidene igjen gjennom de forskjellige tiders store hellige, ja, se Gudsønnens liv fortsette gjennom deres verker. For sannelig, de har ydet dåder som bare har vært mulige i kraft av Ham.

Slik er det Ham, Menneskesønnen, som blir stående som den store, altgjennomlysende skikkelsen. Hans skikkelse er blitt levende igjen gjennom dem som har hørt opp å leve seg selv, fordi deres liv var blitt Kristi. Hans komme til verden har fått mening nettopp gjennom dette kallet som var Hans og som gjaldt menneskene: «Jeg er kommet til verden for at dere skal få liv, ja, ha det i overflod.»

Som alle disse hellige av Hans venner, må også vi forene oss intimt med Ham. Som dem må vi bli barn igjen og ikke vike bort fra Hans sti.

Gjennom kirkeåret leder Kirken, Guds røst i ørkenen, oss inn på denne stien. Det er slik vi må forstå epistelenes ord på adventsdagen når de maner oss til å våkne opp fordi vår frelse er nærmere enn da vi ble troende: Det gjelder Kristi komme til oss som Frelseren. Det sikter til Jesubarnet som igjen liturgisk skal bli født i hjertene våre ved den nye jul. Apostelen manet sine venner i Rom til å våkne opp og gjøre seg rede. Slik maner Kirken oss nå til å våkne opp og gjøre oss rede til å ta imot med ny tro julens glade budskap. Advent kaller Kirken denne forberedelsestiden like før jul.

Der ligger en stor visdom i dette. Kirken, som er ledet av den Helligånd gjennom synlige brager her på jorden,

TOLERANSE

Av Ludvig Wollnick

II

I sin første innledende artikkel gjorde forfatteren rede for toleransens problemstilling. I denne artikkel drøfter han frihetsbegrepet som et av kardinalpunktene i diskusjonen om toleransespørsmålet. Til daglig hører vi hevdet «toleranse i frihetens navn» og «frihet i toleransens navn». En inngående utredning skulle derfor være høyst påkrevet.

*

Hva er det som i siste instans bestemmer grensene for de friheter eller menneskerettigheter som en stats- og samfunnsorden innrømmer sine medlemmer? Det er den oppfatning av den menneskelige natur og menneskelivets egentlige mening og mål som danner grunnlaget for det sosiale fellesskap.

Den intime sammenheng mellom disse friheter og menneskerettigheter og den metafysiske menneskeoppfatning framgår med all ønskelig tydelighet av de franske og amerikanske menneskerettighetserklæringer. Begge bygger på to uttrykkelige formulerte metafysiske forutsetninger. Den ene er at mennesket er et fritt og ansvarlig fornuftsvesen. Den andre er at «rettesnoren for den menneskelige fornuft og valgfrihet er å finne i den guddommelige verdensorden.

Det 18. århundres deister og rasjonalister hadde overtatt begge disse forutsetninger fra den katolske teologi og metafysikk. Hva rasjonalistene kastet overbord var begrepet «mysterium» og begrepet «synd». De forkastet fundamentet for den katolske filosofi, en i seg selv fornuftstilgjengelig og erkjennelig verdensorden som bare

kjenner sine barn, som en god mor kjenner sine. Kjenner den menneskelige treghet, kjenner den fra den gangen hun var en vordende Kirke bare, da selv apostlene bukket under i tvil og tretthet og falt i søvn mens deres Mester lå i åndelig dødsdøds kamp på sine knær i Getsemane hage, overveldet av sin menneskelige natur. Han også, ja, så knuget under den, at det bare er så vidt vi fra den scenen kan kjenne Gudsønnen igjen.

Vi må derfor ikke undres over at Kirken taler til oss som om vi var barn. Vi er jo barn. Gud Faderen i himmelen er vår far, han har jo sagt det, vår bror Kristus. Og Kirken er vår mor. Det har Han også sagt på så mange måter.

Kjærlig og omtenkfull tar derfor Kirken oss moderlig ved hånden og leder våre dager kalendarisk inn i det kristne mysterieår. Som mor har hun oppgaven å vekke oss, gjøre oss i stand til dagen.

Den store dagen som nå forestår, er altså jul, da Frelseren kommer til oss på nytt inn i våre hjerter. Måtte vi våkne opp i våre sjeler slik at vi kan regne det mysterium som en lysende dag som forestår. Adventstiden skal hjelpe oss å forberede denne dagen. Og selve adventsstemningen må fødes ut fra en våknende forstand som stusser over det ufattelige store at Gud er blitt menneske for deg og for meg.

I. H. K.

er ufullstendig og ufullkomment tilgjengelig for den begrensede menneskelige erkjennelseskraft. De kristne åpenbaringsforhold, tros mysteriene, ble angrepet og latterliggjort som en fornærmelse mot den menneskelige fornuft. Læren om syndefallet og arvesynden ble oppfattet som et attentat mot menneskeverdet, en skjendig bakvaskelse av den essensielt gode og ufordervede menneskenatur.

I sin konsekvente og doktrinære form måtte disse synspunkter føre til en prinsipiell avvisning av enhver begrensning av individens friheter og rettigheter. Den harde nødvendighet fremtvang ganske visst praktiske modifikasjoner av denne skrankeløse individualisme, men disse praktiske modifikasjoner kunne hverken begrunnes eller rettferdiggjøres ut fra den rasjonalistiske oppfatningen av menneskenaturen.

Der er to grunntendenser i den menneskelige natur som ikke kan ignoreres straffet.

Det er for det første tilbøyeligheten til å misbruke ubegrensede friheter, f. eks. en ubegrenset frihet til å berike seg på andre menneskers bekostning, eller en ubegrenset frihet til å angripe og oppløse de religiøse, filosofiske og moralske fundamentet for det sosiale fellesskap. Slike misbruk skaper igjen de åndelige økonomiske og sosiale forutsetninger for gjennombruddet av en skrankeløs despotisme som i sin tur er dømt til undergang fordi den ignorerer en annen menneskelig grunntendens: — tendens til å misbruke en ubegrenset makt.

Kristendommen lærer oss at begge disse grunntendenser har sin rot i den falne menneskenatur.

At menneskenaturen er fallen vil ikke si det at den har mistet evnen til å erkjenne hva som er sant, godt og rett eller evnen til å treffe et bevisst ansvarlig valg. Det metafysiske grunnlag for de personlige friheter og menneskerettigheter er derfor ikke ødelagt. Men det sikreste middel til å diskreditere dem er å lukke øynene for den falne menneskenatures svakhet og perversjon.

I kristendommen er de høyeste og siste realiteter ikke idéer, begreper, abstraksjoner. Idéer, begreper, abstraksjoner har bare verdi som midler til å gripe inn på en indirekte, skrittvis og ufullkommen måte — per speculum in aenigmate, som i et dunkelt spill — de høyeste og dypeste mysterier som er essensielt undefinerbare, fordi de er konkrete, levende, personlige. Sannheten, godheten, skjønnheten er en eksisterende Person som bare kan gjenkjennes av menneskene på Hans egne betingelser. Nøkkelen til det menneskelige drama som utspilles på verdenshistoriens arena, er den usynlige kamp mellom lysets og mørkets makter om den enkelte menneskesjels evige skjebne. «For vi har ikke strid mot kjød og blod,» sier Paulus, «men mot fyrstedømmer og makter, mot ondskapens åndehær under himmelen.»

Det dreier seg ikke om en skinkamp hvis predestinerte utfall det enkelte menneske ikke har noen innflytelse på.

Vi har valget mellom to veier for å overvinne vår indre splid og kaos.

Vi kan komme til klarhet over at spliden har sin rot i en fundamental og hemmelighetsfull revolte mot Gud og at den eneste mulighet for å overvinne den er den frie selvhengivelse i Guds vilje. Denne selvhengivelse har valgfriheten som forutsetning, men den har som sitt mål frihet i en annen betydning av ordet. Målet er den fullstendige indre frigjøring fra alle opprørstendenser, enhver villet og uvilkårleg impuls mot mørket. Dette er åndelig

frihet i den kristne betydning av ordet. Frigjorthet vil her si frigjorthet fra alt det som skiller menneskeviljen fra Guds vilje. «Sannheten» skal gjøre dere fri». Der finnes derfor ikke andre frigjorte mennesker enn de kristne helgener.

Men også en annen utvei står åpen for oss. Vi kan prøve å frigjøre oss fra den mer eller mindre dunkle og plagsomme *skapt*-bevissthet, et skapt fornuftsvesens uttrydelige anelse om sin essensielle avhengighet av noe annet og nøyere. En Annen og Høyere enn det selv. Vi kan sette vår egen vilje istedenfor Guds, og isolere oss i en bevisst og permanent revolte. Det er frigjorthet i denne betydning av ordet den moderne humanisme har stilt opp som målestokken for menneskehetens åndelige og moralske framskritt.

Satans største triumf i moderne tid, sa Baudelaire, er at det er lykket ham å overbevise menneskene om at han ikke er til. Etterat Gud og Satan var forflyktiget til upersonlige idéer og abstraksjoner, det godes og det ondes idé og menneskenaturens essensielle godhet var fastslått, gjensto det bare å redusere disse idéer og abstraksjoner til smidige redskaper i den biologiske og sosiologiske eksistenskamp.

Metafysikerne definerer det onde i sin alminnelighet som det der ikke har noen positiv, selvstendig egeneksistens, det onde er ikke noe *skapt*. Noe er borte fra en eksisterende ting, et eksisterende vesen som burde være der. Hvis vi aksepterer denne definisjon av det onde som det negative, det som i seg selv er tomhet, død, intethet, da er den onde vilje essensielt rettet mot tomheten, døden, intetheten som sitt egentlige mål. Målet for den onde vilje er å skape en ørken, et øde, spre ødeleggelse og kaos hvor der før eksisterte noe positivt godt eller positive muligheter for det gode. Den onde vilje manifesterer seg i løgner, bedraget, hykleriet som er negasjonen av sannheten. Den manifesterer seg i destruksjonsdriften, trangten til å pervertere, kvele eller utrydde alle spirer, ethvert spor av den gode vilje i eget eller andre menneskers indre. Den onde vilje er essensielt rettet mot ødeleggelsen av menneskets åndelige og moralske natur.

Der er mange ting som tyder på at den onde vilje ikke er en så sjelden forekommende uhyrlighet som vi gjerne ville tro. Men stort sett kan vi uten tvil si at det store flertall av menneskene ikke bevisst setter seg løgner og destruksjonen for deres egen skyld som sitt egentlige livsmål. Vi har å gjøre med essensielt parasitiske krefter som trenger et plausibelt alibi, forfalskede legitimasjonspapirer, for å kunne vinne alle de proselyter som er nødvendige for å få fri bane. Dette alibi, denne legitimasjon skaffer de seg ved å framstille seg som beklagelige, men nødvendige *midler* for å virkeliggjøre mål som i seg selv representerer positive goder. Veien til helvete er ikke bare brolagt med gode forsetter, men framfor alt med halve sannheter og i seg selv legitime mål. Når det lykkes de halve sannheter å etablere seg som den hele og eneste sannhet og de begrensede, partielle goder stilles opp som det eksklusive mål for menneskelig streben: — i slike tider er det verdenshistorien forvandlet seg til en hekkesabbat og en obskøn dødsdans.

Forklaringen på demonismens magnetiske tiltrekningskraft er da ikke bare eller først og fremst å finne i dens negative og destruktive karakter, men i de positive elementer den låner for å maskere sine sanne trekk. Den etteraper den sanne idealisme likesom Satan etteraper

Gud. Det er derfor den teller så mange opprinnelig oppriktige idealister blant sine ofre. «Corruptio optimi pessima» — «den verste korrupsjon er korrupsjonen av de beste».

Hva er det som gjør det så vanskelig for mange velmenende mennesker å gjennomskue den idealistiske maske også lett for smidige advokater å føre dem bak lyset? Hva kommer det av at vi mennesker er slike virtuose eksperter i selvbedragets kunst?

Det vi her har å gjøre med er ikke så meget en persvasjon av viljesretningen som en svakhet og sårbarhet som har sin grunn i en svekkelse av fordunkling av dømmekraften.

Det følger menneskets natur som en begrenset skapning at den menneskelige erkjennelsesevne er begrenset til de skapte tings natur og orden. Vi vet også at den menneskelige erkjennelsesevne ikke realiserer alle sine høyeste utviklingsmuligheter hos hvert enkelt menneskelig individ. Metafysiske, filosofiske, vitenskapelige sannheter som prinsipielt er innenfor den menneskelige fornuftserkjennelses rekkevidde er blitt menneskenes eiendom gjennom en langsom og gradvis historisk utviklingsprosess og må aksepteres av det overveldende flertall ikke på grunnlag av personlig innsikt i deres begrunnelse, men på autoritet. Å proklamere flertallets personlige dømmekraft og subjektive innsikt som den avgjørende instans for bedømmelsen og vurderingen av menneskehetens høyeste åndsanstrengelser er derfor ensbetydende med å prisgi den menneskelige kulturarv til den sikre ruin. Identifiseres det som i seg selv, objektivt, er sant, godt og rett med den tilfeldige private opinion eller den tilfeldige aritmetiske sum av tilfeldige individuelle opinjoner, må følgen nødvendigvis bli sannhets-, retts- og moralnormenes atomisering eller kollektivisering.

Mot den moderne humanisme som ikke erkjenner noe annet utspring og norm for sannhet, rett, godhet enn den menneskelige tanke, følelsesliv eller driftsliv, stiller katolisismen sitt objektive kriterium. En objektiv sannhet har sin målestokk i den skapte tingenes natur og orden som også den menneskelige erkjennelsesevne tilhører og som har sitt utspring i den evige og allmektige Guds tanke og vilje. Objektive sannheter står og faller derfor ikke med om de erkjennes, nektes eller bekreftes av menneskelige vesener. — Hvis det er sant at to og to er fire, så er det sant uavhengig av og om jeg innser det eller ei, godtar det eller ei. Fremfor alt er objektive sannheter ganske uanfektet av de psykologiske motiver eller sosiologiske årsaker til at jeg nekter eller bekrefter dem.

Vi skjelner da mellom den guddommelige i seg selv erkjennelige verdensorden, det som i seg selv er sant, godt og rett på den ene siden og den mere eller mindre ufullkomne begrensede og mangelfulle subjektive innsikt som de enkelte mennesker kan nå til på den andre siden.

Denne sontring er absolutt grunnleggende for forståelsen av det katolske standpunkt til samvittighets- og trosfrihetens problem.

Hva som gjør dette problem så komplisert og vanskelig er at mennesker med essentielt god vilje og i subjektiv god tro har så lett for å danne seg falske eller bare delvis sanne begreper og forestillinger om hva som er sant, godt og rett og fastholde dem i den overbevisning at det er sannhetens, rettens, det godes sak de kjemper for.

(Forts.)

MESSEN OG DØDEN

Av dominikanerpater A. Raulin

Det finnes en dyp mystisk forbindelse mellom hver Messe som vi leser eller tar del i på den ene side og vår egen død på den andre.

Om vi bare helt kunne forene oss med Kristus, vår høyeste Prest og vårt offer i det øyeblikk Han ved alteret ofrer seg og på en symbolsk, men effektiv måte gjentar det offer som Han bar fram på korset! — Betydningen av den dobbelte konsekrasjon er jo nettopp den at den representerer Kristi død i det øyeblikk hans legeme skiltes fra hans sjel.

Med Kristus dør vi og lever vi: vårt liv med alle dets lidelser og dets mangler bør betraktes som noe av hans liv, som en følge av dette liv, noe som i grunnen er helt identisk med dette liv, og vårt liv skulle da ved dette bli renset og guddommeliggjort. Gud selv vil leve i oss og med oss og ta del i de minste detaljer av vårt liv.

Istedenfor å forekomme oss som en avslutning og et tap, vil døden også bli for oss det som den i virkeligheten er eller vil bli, nemlig: den største gjerning, den mest fullkomne og verdifulle gjerning i vårt hele liv, noe som resumerer og fullbyrder det beste i oss. Alt fører tilbake til dette øyeblikk og denne hellige gjerning i den grad *vår død* blir forenet med *messen* og således bli en «bortgang», en «vandring» og en «vei», den kristne og prestelige akt par eksellense som skal føre oss fra vår syndige intethet helt inn til de Tre Personers salige liv.

Er ikke Messen allerede nå et minne og et stadig aktuelt minne om Kristi død? Samtidig som den meddeler oss livet og gir oss andel i den eneste vedvarende glede som evig fyller de tre Personer.

Disse Tre gir seg til hverandre: Her finner man den evige Eukaristi all den stund hver Person i Treenigheten synger sitt guddommelige «Gloria» og sitt kjærlighetsfulle «Suscipe». Alt er felles mellom dem og de herliggjør hverandre.

Vår Messe vil altså bli vårt liv den dag vi oppdager at i den hvite Hostie skjules både et dødens mysterium og et Livets mysterium.

Dødens mysterium, fordi Guds Ord og evige Sonn aldri har fornedret seg så dypt som ved å ikle seg hostiens hvite drakt og et *Livets mysterium*, fordi der finnes livet og lovsangen til de tre guddommelige Personer i Kristus.

Å gå — å vandre fra denne død til dette herlighetsfulle Liv er det kristne livs kjerne. Fra all skuffelse, synd og død, fra alt det som var «fortapt», går vi til det som blir og som utgjør de Tre Personers salighet.

Her i denne vandring finner vi midt i vårt daglige liv den aktuelle utøvelse av Kristi prestedømme, for i Ham skjules de guddommelige rikdommer som består deri at det evige Ord uttales av Faderen, mens den evige kjærlighet forener Faderen og Sønnen.

Debatt om Indeks-Institusjonen

Siden St. Olav brakte et redaksjonelt kommentar i siste nr. av bladet, har magister Carl Fredrik Engestad åpnet en debatt om indeks-institusjonen i Morgenbladet for 16. novbr. Debatten er nå i full gang mellom magisteren og St. Olavs redaktør, og flere innlegg kan sikkert ventes. Vi skal i neste nr. nærmere referere den pågående diskusjon.

Kardinal Hlond, en talsmann for den polske nasjon

Da kardinal Hlond døde i Warsjava i slutten av oktober i år, mistet ikke bare Polen, men alle russisk-influerte stater i Øst-Europa sin mektigste talsmann. Kirken er i disse landene den eneste institusjon som har så dyp rot i folket at den ikke kan ødelegges av et totalitært styre. Politiske ledere har måttet velge mellom taushet, flukt eller død, men den katolske kirke har fortsatt å leve og til å med og gi klart uttrykk for sine synspunkter. «Siden St. Peters dager har Kirken aldri vært utsatt for en verre forfølgelse enn i dag,» skrev kardinal Hlond i et hyrdebrev i mai 1947. Og slik som i Polen var det også i Ungarn. Alle andre stemmer var brakt til taushet, men kardinal Mindzenty hører man fremdeles.

August Hlond ble født under østerriksk styre 5. juli 1881 i Brezcekwice i Øvre Schlesien. Han var sønn av en jernbanearbeider, og nr. 2 av 12 barn. Tolv år gammel, fem år etter St. Jon Boscos død, reiste han til Turin for å studere til prest i Salesienserkongregasjonen. Derfra fortsatte han til Rom og tok sin filosofiske doktorgrad før han avsluttet teologien i Polen. Han ble ordinert i Krakau i 1905. Som ung prest var han med på å opprette Salesienserkongregasjonen i Krakow, Przemysl og i Oswiecim, hvor senere den beryktede Auschwitz konsentrasjonsleiren lå. Nettopp der hvor så mange polske prester og troende led døden, har salesienserne nå oppført et barnehjem og er i full gang med sitt barmhjertighetsarbeide.

I 1909 ble Pater Hlond sendt til Wien, hvor han bodde i tretten år, først som bestyrer av en gutteskole og så fra 1919 som provincialpater for salesienserne i Østerrike, Ungarn og Tyskland. I disse årene var han tilknyttet mange organisasjoner både med åndelige og sosiale formål, blant den polske koloni i Wien. Det var også her han etter første verdenskrig møtte Mgr. Ratti, den senere Pave Pius XI, som var på gjennomreise til Polen som apostolisk vikar.

Den nye paven skulle i 1922 reorganisere Kirken i den del av Øvre Schlesien som eventuelt ville gå til Polen. Og han utnevnte Pater Hlond til apostolisk administrator der. Da konkordatet førte til opprettelsen av bispedømmet Katowice, var det naturlig at Mgr. Hlond ble den første biskop i desember 1925.

Da kardinal Dalbor, den første primaten for det gjenopprettede Polen, døde i 1926, ble kardinal Hlond utnevnt som hans etterfølger etter bare seks måneder i Katowice. Og et år senere ble han kardinal. Selv som kardinalprimat var han ivrig opptatt med prestearbeide, i skrifter og prekener. Når man i dag ser igjennom hva han skrev i 1930-årene, blir man slått av hans profetiske innsikt. I 1932, f. eks., skrev han alvorlig om katolikkenes plikter i kampen mot gudløsheten, og sa at det var en gal oppfatning når mange i vår tid mente at kirken skulle vende seg bort fra dagens uhyggelige kjensgjerninger og bare forsvare sine prinsipper. Han fordømte strengt enhver unnfalighet og alle som prøvet å gjøre Kirken til en fast borg avskåret fra verden, hvor man kunne sitte i fred og forsvare seg. En slik defensiv holdning er ikke nok. Han hadde alltid en sterk følelse av tidens apokalyptiske karakter, noe som stadig kommer igjen i hans ytringer i de siste tre år.

Han fikk snart ord på seg, både ute og hjemme, for å være det medlem av Det hellige kollegium, som folk helst

lyttet til, og leste når han sendte ut hyrdebrev og formaninger. Han talte selv et dusin språk flytende og var i internasjonale sammenkomster alltid en glimrende talsmann for Polens sak. To ganger representerte han Paven som legat a latere på internasjonale møter. På sine mange reiser holdt han alltid kontakten oppe med polske emigrantsentrer og han dannet før krigen en «Polsk komité for polakkers velferd utenlands». På den måten fikk man opplysninger og samlet erfaringer som har hatt stor verdi i de siste 10 tragiske år.

Kort etter krigsutbruddet, 18. september 1939, forlot han Polen via Romania sammen med en del av hæren på den polske regjerings uttrykkelige oppfordring og etter å ha rådført seg med Mgr. Cortesi, nuntius av Polen. Det var en vanskelig beslutning å ta. De fleste biskoper og erkebiskoper i de andre okkuperte land tok etter hvert en annen beslutning. Men det er tvilsomt om polske historikere senere vil mene at kardinal Hlond gjorde feil i dette. Han reiste ikke for å komme i sikkerhet. Hans første mål var Rom, hvor han var i stand til å gi Paven alle opplysninger om hva som gikk for seg i Polen. Og ved hjelp av Vatikanets sender og «l'Osservatore Romano» kunne han gi hele verden et inntrykk av forholdene under invasjonen. Der er velkjente avsnitt i Summi Pontificatus, den nye Pavens første hyrdebrev utstedt i oktober 1939, som direkte grunner seg på de inntrykk han mottok av kardinal Hlond. Og en liten bok utgitt av Burns Oates i 1941, «Forfølgelsen av den katolske kirke i det tysk-okkuperte Polen» viser fullt ut hvor verdifull kardinalens reise var for den polske sak.

Senere, under opphold i Frankrike, ble kardinal Hlond arrestert av Gestapo på Himmlers befaling. Det var den eneste gang nazistene våget å legge hånd på et medlem av Det hellige kollegium. I to måneder satt han i Gestapos hovedkvarter i Paris, hvor han ikke fikk lese messe og led overlast på flere måter. Under forhørene ble han presset for å erklære sin sympati for tyskerne mot Sovjet og ble i lønn tilbudt stillingen som regent i Polen. Men kardinalen holdt stand og erklærte at han ikke vendte tilbake til sitt land før de tyske armeer var borte. Etter forhørene ble han ho'dt fengslet i Bar-le Duc og senere i Wiedenbrüch i Westfalen, hvor han ved amerikanernes framrykning ble gjenkjent og befridd påskesøndag 1945. General Simpson stillet sitt fly til rådighet, så han kunne reise til Paris og derfra med amerikansk fly til Rom.

I Rom begynte kardinalen å forberede tilbakereisen til Polen, hvor store oppgaver ventet ham. 20. juli kom han til Poznan, fullt klar over de vanskeligheter og den kritikk han ville møte. Pave Pius XII som skjønnte hvilke evner han hadde som statsmann, satte ham til erkebiskop av Warsjava i mars 1946, og det var veldige folkemengder som tok imot ham da han holdt sitt inntog i byen.

Kardinal Hlond hadde ingen illusjoner med hensyn til den nye polske regjering og han skjønnte at en konflikt mellom Kirken og det nye styre var uunngåelig. Men han var besluttet på at det ikke skulle være Kirkens skyld at det kom til sammenstøt. Han gikk aldri på akkord og var ikke redd for å bruke sterkt språk når det trengtes, og han stod aldri i kontakt med noen av de nye politiske lederne. Men samtidig prøvet han å vise alt mulig måtehold for at Kirken kunne få samle krefter etter krigens herjinger. Tusenvis av prester var døde

Fra en beveget tid i norsk kirkehistorie

Av sokneprest dr. J. J. Duin

Striden mellom kongemakt og kirke i årene 1000—1350 er ikke en strid bare norsk kirkehistorie kjenner til. Den ble utkjempet overalt i datidens Europa og har sitt særpreg etter forholdene i de enkelte land. Hvilke forhold og omstendigheter det er som har særpreget den under tiden bitre kamp her i Norge, har bergenserens Charles Joys helt nylig klarlagt i sin bok: *Bispevalg og Konge. Bispevalg i Norge, 1000—1350* (Oslo, Aschehoug, 1948, 284 sider).

Bispevalg skapte rivninger.

Som titelen sier det har forfatteren tatt et bestemt problem foran seg — bispevalgene — som både i Norge og i det øvrige Europa så ofte skapte rivninger mellom konge og kirke. Fra datidens historieskriverne og fra sagaen, fra kongens og biskopenes korrespondanse med Rom har forfatteren samlet det vi i dag vet om de enkelte norske bispevalg i den tiden. Det hender at det er intet eller lite vi får vite, andre ganger derimot er hele sammenhengen blitt gjengitt i kildene. Mest får vi vite om erkebiskopene, noe som er nærliggende siden erkebiskopen i Nidaros var kirkens øverste representant i landet. Var det motsetning mellom konge og kirke, var det nok så naturlig erkebiskopen som representerte kirkens interesser.

Ennå ingen norsk erkebiskop.

Nevnte vi erkebiskopen i Nidaros, så var det egentlig for tidlig. Perioden 1000—1350 omfatter et ikke så lite tidsrom, og i det første halvannet århundre fantes det ennå ingen erkebiskop i Norge. Inntil 1066 lå erkesetet for hele Norden i Hamburg—Bremen. Da ble det opprettet et eget nordisk erkesete i Lund som dengang hørte til Danmark. I 1152 kom Nikolaus Brekespear til Norge, den første kardinal som besøkte landet. Innen han året etter reiste videre til Sverige var det som inntil reformasjonen skulle hete den norske kirkeprovins, opprettet og organisert, med Nidaros som sete for erkebiskopen og med Bergen, Stavanger, Oslo og det nyopprettede Hamar som sete for de enkelte biskoper. Bispevalgene på de norske utbygde som Island, Færøyene o. a. har forfatteren ikke tatt med mer enn leilighetsvis.

under krigsårene, og det var et stort arbeid som måtte til for å fornye rekkene og samtidig forberede seg på nye prøvelser. Han fikk ordnet med administrasjonen av de nye territorier i vest og fikk etablert kontakter med Rom etter den lange isolasjonen.

I løpet av disse siste tre år har kardinal Hlond gjennom en rekke hyrdebrev fremsatt Kirkens syn på den nye situasjon. Det viktigste var kanskje «en katolikkis plikter i det offentlige liv», i september 1946, skrevet som veiledning før valgene i januar 1947. Det siste av dem gjaldt de farer som ungdommen er utsatt for i Øst-Europa for tiden, ikke minst gjennom nasjonalisering av skolene.

Hvor lenge varte striden?

Sålenge kirken i Norge offisielt hørte under erkesetet i Lund eller Hamburg—Bremen, falt det temmelig naturlig at kongene hadde en stor innflytelse på bispevalgene. Det var kongene som kjente forholdene og dem som var skikket, meget mer enn den fremmede erkebiskop utenfor landets grenser. Det var kongen som utpekte de nye biskoper, og det hendte mer enn én gang at den nye biskop søkte vielse hos en annen enn sin egen erkebiskop, så svak var forbindelsen med Lund eller Hamburg—Bremen. I og med at kardinal Brekespear opprettet en egen norsk kirkeprovins med erkebiskop i Nidaros, og kongene Øystein, Sigurd og Inge overfor ham bekreftet kirkens rettigheter bl. a. med hensyn til bispevalgene, måtte forholdene bli helt andre. Nå var kirkens ledelse i landet fullt utbygget, nå skulle den også selv velge sine øverste representanter. I grunnen var dette både enkelt og tydelig, men i praksis viste det seg snart at den ene konge etter den andre nødvendig ville gi avkall på den avgjørende innflytelse omstendighetene tidligere hadde gitt dem når det gjaldt å utpeke nye biskoper. «Strid mellom regnum og sacerdotium» (kongemakt og kirke), setter forfatteren som tittel over tidsrommet 1152—1202. Det er tilstrekkelig å tenke på kong Sverre «som talte Roma midt imot» for å huske at det var strid mellom kongemakt og kirke i denne perioden. Men når forfatteren velger som tittel for tidsrommet 1202—1280: «Biskopene velges av domkapitlet», ligger det alt for nær å tro at all strid opphørte i 1202, noe som forfatterens behandling av nevnte tidsrom neppe rettferdiggjør.

To bøker.

Å ha samlet det materialet som finnes om bispevalgene i Norge inntil 1350 er forfatterens første fortjeneste, og vi har inntrykk av at undersøkelsens resultater vil endre enkelte trekk i det bildede norske historieskrivning inntil nå har tegnet av «biskop og konge». Boken er ikke en tørr gjengivelse av gamle tekster, den prøver å vurdere dem og sette dem i forbindelse med hverandre. En eller annen gang er en kanskje ikke fullt enig i vurderingen eller tolkningen, men som helhet — mener vi — står forfatterens vurdering for kritikk. Som særlig fortjeneste tør det vel nevnes at forfatteren har prøvd å frigjøre seg fra den oppfatning en møter så ofte, men som uvilkarlig virker forutinntatt: det er kongen som har rett, det er kirken som kommer med krav. Grunnen til kirkens bestrebelse kan også være en annen enn maktbegjær. Stoffet medfører at forfatteren i omtrent tredve sider behandler kardinal Brekespears organisasjonsarbeid i forbindelse med opprettelsen av den norske kirkeprovins. I 1945 publiserte A. O. Johnsen sin doktoravhandling: «Studier vedrørende Nikolaus Brekespears legasjon til Norden» (Oslo, 1945, 414 sider), men det forekommer oss at Joys' vurdering utvilsomt er den mere heldige.

Den vanskelige vurdering.

Helt inntil 1280 hører det til unntagelsene at kongens innflytelse ikke på en eller annen måte gjør seg gjeldende

ved de forekommende bispevalg. Før erkesetet ble opprettet i Nidaros, 1153, var det kongen som utnevnte. Senere var det kirken som valgte, men etter valget innhenter man kongens samtykke. Dette med kongens samtykke fantes ikke i kardinal Brekespears bestemmelser. Henvendelsen til kongen var til å begynne med en høflighetsgestus, men allerede kort etter venter kongen det og gjør krav på det (s. 233). Og samtykket fulgte heller ikke alltid. Da kirken på den tiden, både i og utenfor Norge, søkte å få respektert sin rett til selv og uavhengig å velge sine høyeste representanter, skjedde det jo framfor alt som et ledd i den høyst påkrevde kirkereform. Skulle kirken kunne reise seg fra forfallet, måtte reformen begynne ovenfra, i geistlighetens egne rekker. Men det er innlysende at kongemakten ikke stilte de samme krav som kirken når det bl. a. gjaldt bispeemner. Ser en så, og Charles Joys streifer det flere ganger, at et punkt som prestenes sølibat aldri konsekvent ble gjennomført i datidens Norge, blir én fristet til å ane litt sammenheng mellom det ene og det andre. Forfatteren har nok rett når han konstaterer at kongene før 1152 valgte gode biskoper. Etter kardinal Brekespears sendeferd velges biskopene av kirken under mindre eller større innflytelse fra kongen, og deres ofte skarpe strid med kongemakten skulle tyde på at de — fra kirkenes standpunkt — var skikket for sin oppgave. Likevel er denne vurdering neppe avgjørende, hverken for tiden før eller etter 1152. Vurderingen bygger mest på ytre administrasjonsevner og vilje til å forsvare kirkens rettigheter. Om enn dette er langt fra uten betydning stiller kirken også andre krav til eventuelle bispeemner, ikke minst i en tid da det gjaldt å reformere kirken innenfra.

Biskoper med forhistorie.

Her er kildene muligens nokså tause, men en støter på opplysninger som i det minste er en antydning. I 1190 blir Nikolas Arnason biskop av Oslo og Pål Jónsson biskop av Skálholt; de var ikke prester da de ble valgt. Om Gillebert som er biskop av Hamar 1260—1278 heter det at han før valget var «kongens klerk», noe som forstås best som en ikke presteviet geistlig. To erkebiskoper etter hverandre, Eiliv (1309) og Pål (1333) er kun diakon når de velges. De ble altså prester for å bli biskop. Uten bispevalget var antagelig ingen av disse bispeemner blitt prester. Selv om unntagelser er mulig, er dette neppe den mest idealistiske innstilling. I 1216 velges Håvard til biskop i Bergen, 1247 Henrik til biskop på Orknøyene, Birger i 1263 til erkebiskop, alle disse tre er prestesønner. At disse prelater personlig hadde vanskelig for, uten persons anseelse, å krøve kirkens krav med hensyn til sølibatet overholdt, er én ting. Men at det i det hele tatt kunne velges til de høyeste poster i den norske kirkeprovinns, gjenspeiler i hvert fall at oppfatningen som da fremdeles hersket i Norge, ikke falt sammen med linjen kirken fulgte i kirkereformen. Erkebiskop Peter av Husastad (1225—26) har en sønn Sigurd, og erkebiskop Hakon (1266—67), tidligere biskop av Oslo (1248—66) har en sønn Tore. Joys prøver å godtgjøre (s. 219 ff.) at disse sønner ble født før biskopenes prestevielse. I kardinal Brekespears bestemmelser holdes det regning med gifte prestekandidater og det kreves at de etter vielsen skal leve i avholdenhet. For så vidt skulle alt være i orden, men etter vår mening fører Joys'

ST. OLAVS FORBUND

CENTRALSTYREMØTE I KRISTIANSAND S.

Etter innbydelse fra St. Olavslaget i Kristiansand S. og vedtak på Hamar-møtet, ble høstmøtet for Centralstyret i St. Olavsforbund holdt fredag den 5. og lørdag den 6. november i Kristiansand S. Styret for Olavslaget i Kristiansand S. kan ikke fullroses nok for den greie måten alt var lagt til rette på, så det meget krevende møtet kunne avvikles uten altfor stor påkjenning for deltakerne og levne tid også for en rundtur i byen og omegnen.

De forskjellige innslag i møtet fulgte etter hverandre som perlene på rosenkransen, så det ikke ble unødig spill av tid. Etter høgmesse med preken av sokneprest Kielland Bergwitz og fellesmiddag ble møtet satt i St. Ansgars foreningslokale prestis til fastsatt tid kl. 15. Samtlige lag i forbundet med unntak av St. Halvard, Oslo, møtte enten med formennene eller stedfortredere. For Halden møtte frøken Marta Jensen, Kristiansand, for Fredrikstad, formannen, fru Ulla Vedel Berrum, for St. Olavstyret, Oslo, formannen Dag Jensen, for Stabekk frk. Sævig, Asker, for Hamar fru Storbekken, Hamar, for Hønefoss formannen herr Mayr, for Tønsberg frk. Andrea Fennefoss, Kristiansand S., for Porsgrunn postekspediter Espenes, Kristiansand S., for Kristiansand S. formannen Ignatz Fiala, for Stavanger formannen Chr. Olsen, for Haugesund formannen optiker Hanssen, for Bergen lektor Werring, Kristiansand S.

Forbundssekretæren leste protokollen fra Arbeidsutvalgets møter, i alt 10 siden siste centralstyremøte. Kassereren redegjorde for forbundets økonomiske stilling. Begge deler ble godkjent uten merknad.

I samband med den økonomiske oversikten ble også regnskap for Løvøystevnet lagt fram. Det viste seg at forbundet bare har hatt kr. 12.00 — tolv kroner — i utgifter til stevnet.

Under posten «foredragsvirksomhet» gjorde forbundsformannen rede for avviklingen av de to foredragsreisene som Hamar-møtet hadde vedtatt. Han ba om fullmakt for arbeidsutvalget til å ordne med de tre neste, to over nyttår og en til høsten 1949. Fullmakten ble gitt enstemmig. En del av dem som var blitt spurt om foredrag, hadde svart. Svarene ble referert, og centralstyret festet seg særlig ved to foredrag av pater Lutz O. P. Det ble opplyst at det fra enkelte hold var blitt påtalt at foredragsholderne alltid kom fra Oslo. Grunnen til dette, ble det svart, var at dominikanerne var de eneste som hadde svart på forbundets første forespørsel. Når den ene foredragsreisen ikke kunne gjennomføres, skyltes det årsaker som hverken patrene eller forbundet var herre over.

Formannen i styret for Eystein forlag, fru Ulla Vedel Berrum, gjorde rede for arbeidet med å realisere Hamar-

bevisføring ikke til mer enn en viss sannsynlighet, sikkerhet gir den ikke.

Mangel og savn.

De siterte eksempler viser at boken bringer mange opplysninger i forskjellige retninger om biskoper og erkebiskoper, om kirkelige forhold i det hele fra tiden 1000—1350. Det en kanskje tør beklage er at de er så vanskelig å finne igjen i selve boken. Boken rommer syv kapitler, og overskriftene til disse kapitler er den eneste variasjon av bokstavtyper som finnes på bokens hele 284 sider. Ikke et navn er fremhevet, aldri et mindre mellomrom for å skille enkelte avsnitt fra hverandre. Dette gjør boken tunglest, noe som ikke hadde vært nødvendig. En liste over biskopene i denne perioden, med sine respektive årstall, turde en vel også vente i en bok med dette emne. Nå må en lete fram og tilbake i teksten for å få vite når de ble valgt og viet, og når de døde. Og da som nevnt intet er uthevet, kan det være vanskelig nok. Fra side 215 er det plutselig tale om patronatsretten, det som i bokens første del stadig kaltes egenkirkerett, som er vel så tydelig.

J. J. Duin,

møtets vedtak. Redegjørelsen ble tatt imot med den største interesse, og tiltaket av flere delegerte karakterisert som «noe av det mest gledelige og positive vi på lenge har opplevd.» Centralstyret vedtok enstemmig at forbundet skulle gå inn som aksjonær med 40 aksjer.

Porsgrunn hadde i sin tid fått tilsagn om årsstevnet i 1949; men noe centralstyrevedtak ble ikke gjort. Hamar hadde også sendt inn søknad om å få stevnet i tilhøve av byens 900 års jubileum og menighetens sølvjubileum. Da Porsgrunns menighet høsten 1949 kan feire gulljubileum, ble det gjort vedtak om at stevnet blir på Hamar 29. mai, da høsten ikke høver så godt for stevner. Derimot blir centralstyremøtet høsten 1949 holdt i samband med menighetsjubileet i Porsgrunn, og både forbundet og enkeltlagene vil gå inn for størst mulig tilslutning til jubileumsfeiringen.

Alfred Taxt ga opplysninger om arbeidet med å føre en pilgrimsferd til Rom i jubelåret. Det vil bli et tiltak i samarbeid med liknende tiltak i Danmark og Sverige. Nærmere opplysninger skulle bli gitt i sirkulærer.

Da årstallet for grunnleggelsen av Utstein kloster er høyst usikker, og grunnlaget for å holde hovedstevnet 1950 i Stavanger dermed faller bort, ble det vedtatt at dette skal holdes i Oslo, om mulig i samband med feiringen av byens 900 års jubileum.

Tiltaket med å holde centralstyremøtene på forskjellige steder i Vikariatet, så medlemmene kan få førstehåndskunnskap om arbeidet, og kontakten mellom lagene knyttes fastere, har vist gode resultater. Fordelen ved denne ordningen oppveier fullt ut det merarbeide den legger på arbeidsutvalget og de utgifter vertene må bære. Det var også kommet innbydelse for neste møte både fra Hønefoss, Fredrikstad og Porsgrunn. Vår møtet 1949 ble lagt til Hønefoss, høstmøtet som før nevnt til Porsgrunn.

Etter tretten timers intense forhandlinger kunne forbundsformannen Wilfred Fiala erklære centralstyremøtet for avsluttet ved middagstid på lørdag. Til å undertegne forhandlingsprotokollen ble valgt Ignatz Fiala, Kristiansand S., Oscar Hanssen, Haugesund, og lektor Werring, representant for Bergen. Biskopens første representant, sokneprest dr. Sund, takket i en alvorlig, men likevel lun og vittig tale centralstyret for velgjort arbeide.

Ettermiddagstidene ga centralstyret et pusterom i strevet, og det ble nytteløst til å knytte personlige kontakter og utveksle erfaringer og meninger. Denne siden av møtene har ikke minst å si for samfølelsen og for arbeidet med å fremme katolsk ånd og fellesskap. Avstander overvinnes, og kontakten med andre gir øket mot, arbeidsglede og inspirasjon for arbeidet på hjemstedet. Kongstanken i forbundet, selve Olavstanken: felles innsats i felles sak for Kirken, blir utdypet og finner ny næring.

Lørdag kveld var det møte i Olavslaget med Centralstyret som gjester. Formannen Ignatz Fiala ønsket velkommen og ga ordet til overlærer Bergh, som i et spirituelt og morsomt kåseri om Kong Christians sand i motsetning til bystyrevedtaket Kristians and, fortalte om byens historie og særpreg. Kåseriet var et særdeles interessant innslag i programmet, og ikke minst de tilreisende ga uttrykk for sin taknemlighet over denne klare og levende orientering. Christianssands-sangen ble sunget med begeistring. Ordet ble så gitt til forbundsformannen som i et kort og greitt foredrag ga en framstilling av Forbundets arbeidsprinsipper og mål. Etter manges ønsker gjengis foredraget i sin helhet:

«Da St. Olavs Forbund ble stiftet for 28 år siden, så Centralstyret det som sin første oppgave å søke dannet lokale foreninger av Forbundet i hver eneste menighet i Vikariatet. Det skulle gå mange år før dette lot seg gjennomføre. Så sent som i 1939 var det enda flere menigheter som ikke var med. Krigen som førte til stillstand i arbeidet, gjorde ikke forholdene bedre. Først etter frigjøringen og etter det siste Hovedstevnet kom det fart i arbeidet. Legfolket selv satte fram kravet om en aktivisering. Forbundet ble reorganisert og det ble utarbeidet nye lover. Alt som kunne gjøres, ble gjort for å lette arbeidet og gjøre det mer effektivt. I dag kan vi notere at det målet Centralstyret den gang satte seg, på det nærmeste er nådd. St. Olavs Forbund har menighetslag i alle menigheter med unntak av én.

Men vi kan ikke slå oss til ro med dette resultatet. Vårt mål er å samle alle katolikker i Vikariatet til en fast fylking om vår biskop og våre prester i et planmessig og målbevisst arbeide for Kirkens sak i landet vårt.

St. Olavs Forbund har trukket opp linjene for dette arbeidet; men Centralstyret alene makter ikke å løse oppgavene. De må bli løst omkring i menighetene. Det som trengs mest er medarbeidere i alle menigheter, kvinner og menn som i tro, på saken helhjertet går inn for forbundet. Vi må ha for øye at St. Olavs Forbund aldri kan bli mer enn det vi selv gjør det til. Vi vil at forbundet skal være en byggende faktor i Kirkens liv og arbeidet bringe resultater, må alle evner og krefter settes inn.

Menighetslagene må i stor utstrekning arbeide på egen hånd og tilpasse arbeidet etter forholdene på stedet. Men arbeidet skal også tjene fellesinteressen, ikke bare den enkelte menighet som det i første omgang kan synes nærliggende å arbeide for. Vi må arbeide slik at vårt strev kommer alle menigheter og hele Vikariatet til gode. Derfor er det nødvendig at hvert eneste menighetslag helt går inn for de retningslinjer som Centralstyret og Hovedstevnet trekker opp, og loyalt bøyer seg for de vedtak som blir gjort og for lovene.

Centralstyret og arbeidsutvalget går ut fra som en selvfølge at det arbeide lagene gjør i menighetene, blir gjort i samråd og forståelse med soknepresten på stedet. På samme måte regner vi med som en selvfølge at soknepresten ikke legger hindringer i veien for arbeidet, men viser interesse og yter det all mulig støtte. St. Olavs Forbund er et legmannsforbund, men legmann og geistlig står side om side i arbeidet. Legfolket arbeider selvstendig med sine oppgaver etter Kirkens direktiver, men i intimt samarbeid med og under ledelse av presteskaper. Derfor har også H. h. biskopen sine representanter i Centralstyret. Det arbeid og de vedtak som blir gjort, blir alltid gjort i samråd med dem, og referat og andre meldinger blir sendt til H. h. biskopen.

Alt er således lagt til rette for et harmonisk og fruktbringende arbeide på alle felter. Det gjelder derfor å nytte de høve og midler vi har. Menighetslagene skal ikke bare være den instans som står for økonomiske arrangementer, men, det samlande midtpunkt i foreningslivet, Centralorganet for legmannsapostolatet i menigheten. Menighetslagene må derfor i videst mulig utstrekning søke å samordne de oppdrag de får av soknepresten og det arbeid og de forpliktelser som Forbundet legger på dem. Slik har vi de beste forutsetninger for at arbeidet vil tjene alles interesser og komme Kirkens sak til gode. Hvis menighetslagene viser interesse og iver i arbeidet, skal de også vite at Forbundet etter evne vil støtte opp om alle tiltak som de setter i verk, og som er til fremme for saken vår.

Når Centralstyret har gått inn for å arrangere Centralstyremøtene rundt om i menighetslagene, så var det for å ta hensyn til den stadige klage over at «alt samles i Oslo». — Alle lag i Vikariatet skulle få høve til å ta direkte del i arbeidet. Vi håper det vil bli til støtte og inspirasjon for arbeidet i lagene. Det er dessverre slik at vi er få på de enkelte stedene. Derfor trengs det desto mer at vi holder sammen, at vi løfter i flokk. Resultatet av arbeidet vårt vil ikke alltid være etter forventning. Skuffelser og motgang må vi regne med. Det gjelder ikke å gi opp, men i tro og tillit arbeide frem mot det målet som ligger oss alle så varmt på hjertet, og som St. Olavs Forbund har gjort til sitt mål: Å fremme Kirkens sak i landet vårt.»

Festkomitéen med frøkne Marta Jensen og Andrea Fennefoss i spissen fikk så «ordet». De tok det i form av et enkelt felles aftensbord. Under dette ble det holdt taler for Kristiansand og vertskapet, for søstrene og for Centralstyret. Så fulgte framvisning av forskjellige filmer — både stumfilm, lydfilm og fargefilm. Det ble en både interessant og hyggelig festaften. Pastor Høgh avsluttet møtet med noen hjertelige ord og lyste til slutt velsignelsen.

Styret for Olavslaget i Kristiansand viste omtanke for alt. Således sørget de for at de utenbys deltakerne etter hogmessen søndag fikk høve til å se Oddernes gamle kirke, Ravnedalen og den praktfulle utsikten over byen og fjorden fra Vesternveien. Det fortjener også takk fordi det var lagt vekt på å gjøre alt så enkelt og nøkternt som mulig. Slik er det i pakt med Centralstyremøtenes natur som utpregede arbeidsmøter.

En hjertelig takk til St. Olavslaget i Kristiansand og til dem som hadde strevet og arbeidet, og som utførte det med en slik åpenlys og forfriskende glede!

Referent.

EN UNGDOMSTALE PÅ UNGDOMSDAGEN

På ungdomsdagen som Oslo katolske ungdomslag feiret 31. okt. med større oppslutning enn noensinne, holdt den danske ungdomsleder cand. polit. Erik Guldager en vektig tale om ungdomsarbeidets åndelige bakgrunn. Han tok sitt utgangspunkt i læren om Kirken som Kristi mystiske legeme. Han utledet herfra det intime bånd som knytter alle katolske kristne sammen, og hvordan vi som lemmer på det samme legeme trenger hverandre.

«Vi må da lære å se dette sterke fellesskap i alle livets forhold, sa Erik Guldager. «Hva betyr landegrensene for oss? Bare en hindring i vårt arbeid for Kirken som er universell. Vi har familier i alle verdens land. Vi kan føle oss hjemme overalt. I vårt hellige fellesskap vil vi kunne utrette hva vi ikke kan som spredte.

Vi som har den store lykke og det tunge ansvar å være ledere av det katolske ungdomsarbeid i dag, merker at dette fellesskap i vårt daglige arbeid utvikler seg langsomt, men sikkert. Vi har fått tilstrekkelig mange vitnesbyrd om at Gud følger *sitt* ungdomsarbeid, slik at vi ikke vil drømme om å motsette oss denne utvikling. Vår plikt er det å sørge for at ungdomsarbeidet blant de unge som er betrodd oss, blir utført så godt som mulig, og ser vi en arbeidsform utvikle seg som bringer bedre resultater, så er det vår plikt å fremme denne utvikling.

Men ikke alene vi ledere har en plikt, et ansvar her. Alle dere som inntil nå bare forholdsvis passivt har tatt del i foreningslivet, *også dere har et stort ansvar overfor Gud*. Deres ledere kan ikke gjøre hele arbeidet selv; dere skal yte deres hjelp, og gjør dere ikke det, må dere engang stå til regnskap for alle de unge som på grunn av deres dovenskap er falt fra, våre kamerater som har mistet det evige liv. La ikke denne oppgave ligge; lek ikke med sådanne verdier. Kampen for det evige liv er ikke lek. Og det er en herlig oppgave, kamerater. Der finnes ingen bedre enn menneskefiskeri. Bare jeg kunne la dere føle litt av den glede dette arbeide har gitt oss ledere; dere ville sette alt til side for å få lov til å være med!

Og tiden og forholdene er gunstige for oss; Gud er god ved oss som får lov til å gjøre arbeidet nettopp nå. Jeg tenker ikke på de politiske forhold i verden, for de er riktig sett så uvesentlige. De vil løse seg av seg selv, hvis vi gjør vår plikt, hvis vi lever helt og fullt som katolikker. *Det* er kjernepunktet, nøkelen til løsningen av alle vansker, og der ligger vårt ansvar overfor etterverdenen. Hvis vi ikke nå (og jeg mener ikke: i morgen eller i overmorgen eller når vi får tid), men *nå* i dette øyeblikk, blir oss vårt ansvar bevisst og handler deretter, så vil de av oss som overlever det neste store oppgjør, om kortere eller lengere tid, møtes i våre hjemms rykende ruindynger, og så vil vi *bare* kunne bøye hodet i dyp skamfullhet og si: *Mea maxima culpa*.

Vi har en måte vi kan arbeide på for å unngå dette; og her står vi ikke alene: over hele verden står katolsk ungdom skulder ved skulder for å forhindre dette. Men begå ingen skjebnesvangre feiltagelser: Vår *eneste* mulighet for å forhindre verden i å begå selvmord er å utøve vår tro i handling. Kort sagt, vi må nå være klar

over, at *vår personlige hellighet skal redde verden*. Føler dere det ansvar det leger på hver enkelt? Og er det ikke vidunderlig å stå overfor så stor en oppgave?

La oss gjennomtenke den alvorlige tanke helt til bunns. La den trenge inn i oss og utvikle seg. Når det er skjedd, vil vi være rede til handling; så vil vi vite *hva* som kreves av oss. Så vil ingen mere komme og kreve sin rett, sin fritid eller sitt liv. De ting tilhører oss jo ikke! Så vil enhver av oss gi alt for Kristus og vår Kirke, hver på sin plass. Alt, intet mindre enn *alt* til Guds større ære, det må også bestemme *vår* handlemåte i alle detaljer.

Vi står sammen i bekjennelsen av vår tro på enhetens Kirke. La oss også vise enheten i vårt arbeid. Når en kamerat gjør en feil, så la oss bære over med det; når en kamerat handler eller taler, så la oss i ni av ti overveielser gå ut fra, at han handler velment og ikke utfra personlig ærgjerrighet. Mottar vi en oppfordring, så la oss av hjertet komme den i møte og kun avslå den, dersom vi etter moden overveielse mener den er forkjørt. La oss møte hinannen med *den* tillit og kjærlighet som skal være vårt kjennemerke.

La oss forakte og bekjempe smusset, lumpenheten og baktanken i vårt eget indre. La vårt prinsipp være alltid å *gi* dobbelt så meget som vi mottar. La oss være sterkest, ja *hårde* i kampen mot oss selv, milde mot andre, mildest mot dem som har begått feil, dem vi især arbeider for.

Så kommer den dag hvor ikke *vi* handler, men *Kristus* handler i oss.»

*

M.h.t øvrig referat fra ungdomsdagen vises til «Ignis» novemhernummer.

Landsinnsamling av bøker til sjøfolkene

Etter forslag av Rolf Espenes, Kristiansand S., vedtok Centralstyret å gå i gang med innsamling av katolsk litteratur til våre sjøfolk. Det fins sikkert katolske bøker på de nordiske språkene og engelsk omkring i bokhyllene, bøker som ikke mer blir lest av eierne, men som vil være kjærkomne hos sjøfolkene og kan spre opplysning om Kirken blant dem. Vær vennlig å sende inn hva De kan unnvære — enten til lokallaget av St. Olavs Forbund eller til Forbundskontoret, Akersveien 5, Oslo, snarest og senest innen 15. januar.

Hjertelig takk på forhånd.

Bøker inngått til redaksjonen:

Eugenie Winther: «*Mot ukjent mål*.» Første bok i «Regnbueserien». (Aktuelle bøker med særpreg. Gutter og piker 10—14 år.) 160 s. N. W. Damm & Søn, Oslo.

Fra *Verlag Johann Wilh. Naumann, Augsburg*, har vi mottatt følgende litteratur:
Joh. Wilh. Naumann: «*Altes und Neues Abendland*. 163 s. Tidsskriftet: «*Neues Abendland*», hft. 10 og 11.

Fra forlaget «*Apostolato Cattolico*», Roma:
Vinzens Pallotti: «*GOTT*», *Die Unendliche Liebe*.» 207 s. Ny utgave besørget av Ansgar Faller, S.A.C.

UTLANDET

FREIBURG (Sveits). Plan om å likvidere den katolske skole kirke i Jugoslavia. Eksekutivkomitéen for det kommunistiske parti i Jugoslavia, tok på sitt siste partimøte opp stillingen til den katolske kirke i Kroatia og Slovenia, og overveiet de midler man skulle ty til for å likvidere den. Det forlyder fra Zagreb at man regner med et nytt forestående angrep mot Kirken og at nye forholdsregler vil bli tatt overfor de katolske geistlige. Moshaj Pijade, som er kjent for å være partiets hjerne og teoretiker, hevdet at «likvideringen av de unierte kirker i Polen og Romania åpnet nye muligheter for bruk av liknende midler overfor den katolske kirke i Kroatia.» Han fant det forståelig at møtet overveiet to muligheter for likvideringen av den katolske kirke i Kroatia og Slovenia. Den første mulighet går ut på at den katolske kirke i Jugoslavia sluttet til den Serbisk-orthodokse kirke. Den annen går ut på å opprette en uavhengig kroatisk nasjonalkirke. Denne andre planen ble godtatt som den mest lovende, men man innså at den ikke var gjennomførbar før man fant en personlighet som var egnet til stillingen som overhode for den nye nasjonalkirken.

Den kroatisk statsminister, dr. Bakaric, uttalte at «han kunne ikke forstå at de katolske geistlige kunne være så dumme at de til tross for de strenge straffene til mangeårig tvangsarbeid ikke ville ta imot friheten og slutte seg til den nye nasjonalkirken.»

På møtet ble det opplyst at over 40 kroatisk katolske prestere som f. t. er i fengsel, avsto enhver tanke om et brudd mellom den katolske kirke i sitt land og Vatikanet. Bakaric nevnte også at f. t. stod 200 menigheter uten noen sjelesørger og at man ville tilsette unge prestere i de ledige stillinger som var villige til å samarbeide med regjeringen. Han erklærte at patriarken for den serbisk-orthodokse kirke er rede til å stille slike prestere til disposisjon.

VATIKANET. Viktige audienser i Vatikanet. Den 10. november mottok Pave Pius XII i Castelgandolfo den østerrikske utenriksminister Gruber. Deretter mottok han den spanske sendemann ved den Hellige Stol, samt den amerikanske journalist Walthar Lipman, hvis utenrikspolitiske kommentarer vurderes høyt i politiske kretser.

VATIKANET. En polsk dronning blir saligerkært. Ifølge Vatikanets radio arbeides det meget for å fremme en salighetsprosess for den polske dronning Jadwiga, Litauens apostel, hvis 550 års fødselsdag faller i år.

VATIKANET. «L'Osservatore Romano» om den internasjonale situasjon. Osservatore's sjefredaktør, grev Dalla Torre, tok i forbindelse med valgene i U.S.A. stilling til den internasjonale situasjon. Han ser i Molotov's ytring om at flertallet av det amerikanske folk gjennom valget har uttrykt seg mot enhver aggressiv og reaksjonær politikk, et gunstig tegn på en avspenning i den alminnelige situasjon. Denne «gunstige anledning» må bli utnyttet slik at man igjen kan komme til samtaler av internasjonal karakter om de forskjellige politiske og økonomiske problemer og at de kan føre til en lykkelig avslutning.

PARIS. Korstog for freden. Biskopen av Lourdes, Mgr. Théas, vil om kort tid reise til Amerika for der å fortsette det korstog for freden han allerede har vervet for i Europa. På sine reiser i Amerika vil han besøke alle de store byene og holde prekener for de amerikanske katolikker. Hans ankomst er imøtesatt med største interesse. En mengde amerikanske soldater fra siste krig har besøkt Syd-Frankrike og valfartsstedet i Lourdes.

PARIS. Om undervisningsfriheten i Frankrike. Det biskopelige ordinariat i Grenoble har utsett et opprop rettet til katolikkene om å slutte sterkere og mere effektivt opp om de katolske privatskoler. Skjønt Frankrike blir kalt en katolsk nasjon, mottar de katolske skoler ingen finansiell støtte fra staten. Det er beklemmende, når en tenker på at i land der katolikkene er i mindretall, som f. eks. i England, har de katolske skoler de samme rettigheter som de offentlige skoler.

Aksjeinnbydelse

Undertegnede innbyr herved til offentlig tegning av aksjer til dannelse av

EYSTEIN FORLAG A.S

hvis formål er forlagsvirksomhet og hva dermed står i forbindelse, samt deltagelse i andre selskaper.

Aksjekapitalen blir minimum kr. 10 000.—, maksimum kr. 25 000.— fordelt på henholdsvis 200 og 500 aksjer a 50 kroner lydende på navn.

Selskapets forretningskontor blir i Oslo.

Aksjenes omsettelighet er begrenset, idet St. Olavs Forbund har forkjøpsrett til enhver frivillig eller tvungen overdragelse. St. Olavs Forbund må gi svar om det akter å tre inn i den nye eiers rettigheter senest 30 dager etter at Forbundet har fått underretning om aksjeoverdragelsen. St. Olavs Forbund plikter ikke å betale høyere pris for aksjen enn dens pålydende. En aksjonær som ønsker å selge sine aksjer, plikter å underrette St. Olavs Forbund om det. Hvis St. Olavs Forbund ikke benytter sin forkjøpsrett, må overdragelsen for å være gyldig godkjennes av styret.

Tegningen foregår i St. Olavs ekspedisjon, Akersvn. 5, Oslo, eller ved stifterne i tiden 1. des. 1948 til 1. mars 1949. Ved tegningen deponeres 10 prosent av det tegnede beløp med kr. 10.— pr. aksje, som innsettes på tegnerens navn i Christiania Bank og Kreditkasse, Oslo. Restbeløpet innkalles etter styrets nærmere bestemmelse etter at selskapet er konstituert.

Innbyderne forbeholder seg rett til å godkjenne, stryke eller redusere en hvilken som helst tegning.

Den konstituerende generalforsamling innkalles med minst 8 dagers varsel ved brev til hver godkjent tegner.

Ulla Vedel Berrum, 10 aksjer. Honoré L. Barra, 20 aksjer. Carl P. Wright, 20 aksjer.

Alf Høgh, 5 aksjer. Kirsten Rydberg, 5 aksjer. Wilfred Fiala, 2 aksjer.

St. Olavs Forbund
Wilfred Fiala — Johs. Høngstø
20 aksjer.

TEGNINGSBLANKETT

(Må ikke fraklippes)

I henhold til ovenstående aksjeinnbydelse tegner jeg meg/ vi oss for

aksjer a kr. 50.— pålydende

i Eystein Forlag A/S til pari kurs.

Til dekning av 10 prosent margin vedlegges kr..... i sjekk/kontanter.

Navn:

Stilling:

Adresse:

Skattekommune:

(underskrift)

Mariakongregasjonen, Oslo.

8.—9.—10. des. kl. 19.30 avholdes retrett i kapellet St. Josephs Institutt. Leder pater Raulin O.P. Felleskommunion i St. Olavs kirken søndag 12. des. kl. 8.15.

Alle katolske damer innbys til retretten.

Patronasfest søndag aften 12. des. etter andakten. Tegningsliste på St. Josephs institutt.

Styret.

OSCAR J. HANSSEN

Haugesund

Brilleoptik — Fotooptik

J. L. NERLIEN A-S

NEDRE SLOTTSGT. 13 - OSLO

ALT I FOTO

TUNG HØRTE:

Nå er det nye OTICON høreapparat kommet som De i egen interesse bør prøve. Det er et glimrende rørforsterket apparat, og med dette kan de tunghørte høre både ved samtaler, foredrag, kirker etc. Våre kunder er henrykt over hvor klart og naturlig en hører med OTICON. Apparater sendes til prøve.

Undertegnede, som har vært i firmaet 28 år, har den lengste erfaring i bransjen, og står gjerne til tjeneste ved valg av apparat. Vi har lagt inn høreanlegg i ca. 70 norske kirker.

AMERICAN NORWEGIAN OTICON, A. BRUCE
Fridtjof Nansens plass 6, Oslo.

Telefon 42 33 32.

Norges eldste spesialforretning i høreapparater.

NEBB

er stedet for
alt elektrisk

Ø. Slottsgt. 8, Oslo Telefon 42 19 54

Eivind Brosstad

Såpefabrikk

Telefon 42 67 04

Vognmannsgt. 8 - Oslo

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A/S

Tlf. 42 18 80 (centralbord) - Oslo

VELKOMMEN TIL

SUNDT

BERGENS STORE FORRETNING

**HANS KARLSEN
MALERFORRETNING**

Utfører all slags
malerarbeid.

Tordenskjoldsgt. 6 B.
Tlf. 41 07 76 — Oslo

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo.

Tlf. 41 07 76.

Tapeter — Linoleum.

Alt for sykepleien

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1, Oslo.

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

Bli
Kunde-kunde

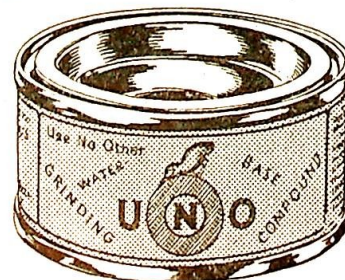
Vecktøy

Jernvåre

Kjøkkenutstyr

HAKON LUNDE

STORGATEN 24 - OSLO - TELEF. 42 65 05

Besle
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler